

УДК 338.24:631.11

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ
ТЕРИТОРІЙ: ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ ©**

І.В. ГОНЧАРУК,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки,
проректор з наукової роботи,

І.В. ТОМАШУК,
асистент кафедри аналізу
та статистики,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

У статті висвітлено основні проблеми державного регулювання розвитку сільських територій як соціально-економічної системи, що потребує державного управління. Проаналізовано вплив держави на сільські території, який здійснюється через управлінсько-регулятивні функції державної політики, що має своє закріплення в нормативно-правових актах. Досліджено вплив розроблених загальнодержавних та регіональних стратегій розвитку на ефективність використання ресурсного потенціалу сільських територій. Охарактеризовано роль прийнятих та реалізованих різних програм соціально-економічного розвитку сільських територій. Прослідковано виконання розпорядчо-адміністративних функцій через певні державні органи щодо покращення соціально-економічної ситуації у сільських територіях. Визначено, що більшість сільських територій перебувають у занедбаному стані без розвиненої соціальної інфраструктури та необхідного її розвитку. Охарактеризовано сучасний стан розвитку сільських територій та визначено економічні, соціальні та екологічні проблеми, а також можливі шляхи їх вирішення. Запропоновано заходи, які мають бути здійснені на рівні держави та дозволять підвищити ефективність використання ресурсного потенціалу сільських територій.

Ключові слова: державне регулювання, сталий розвиток, сільська територія, ресурсний потенціал, концепція, стимулювання, стратегія.

Рис. 6. Літ. 13.

Постановка проблеми. Сучасний стан соціально-економічного розвитку сільських територій підтверджує наявність глибокої кризи. Комплексний та системний характер вирішення низки проблем розвитку сільських територій потребують виваженого державного регулювання. Сьогодні головною причиною кризи сільських територій є втрата керованості процесами соціально-економічного розвитку з боку держави. Подолання кризових явищ у розвитку сільських територій можливе за рахунок створення ефективної системи державного регулювання, зокрема в аграрному секторі української держави. Крім того, мають бути чітко дотримані договірні зобов'язання між владою, бізнесом і громадянським суспільством. Раціональне поєднання цих складових може виступати гарантом позитивних зрушень у соціально-економічному розвитку сільських територій.

© **І.В. ГОНЧАРУК, І.В. ТОМАШУК, 2018**

Комплексне застосування економічних, адміністративних та соціально-економічних засобів впливу є передумовою ефективного державного регулювання розвитку сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різномісним проблемам ефективного використання ресурсного потенціалу сільських територій приділяють значну увагу багато науковців, економістів, аграріїв, політиків, соціологів. До їх числа належать Антонов А.В. [2], Белей С.І. [3], Васильців Т.Г., Бойко В.В. [4], Гончарук І.В. [5], Калетнік Г.М. [9], Кириленко І.Г., Ковтун В.А., Папело В.Н. [10], Машталер В.О. [11], Мазур А.Г., Чернятіна В.А. [13] та інші. Їхні дослідження зосереджено на визначенні сутності ресурсного потенціалу як економічної категорії, його структурі, впливі на діяльність та розвиток підприємств та сільських територій в цілому, а також вдосконаленні методики оцінки ресурсного потенціалу підприємств та питань державного регулювання розвитку ресурсного потенціалу сільських територій.

Формулювання цілей статті. Мета даного дослідження полягає в обґрунтуванні механізмів державного регулювання розвитку ресурсного потенціалу сільських територій та впливу розвитку економіки на зміну якісних характеристик соціальних, економічних та управлінських явищ, удосконаленні оцінки ресурсного потенціалу сільських територій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливої ваги набуває концепція поліфункціональності сільських населених пунктів. Диверсифікація та багатопрофільність сільської економіки, що передбачають розвиток виробництва, сфери послуг, рекреації тощо, стають запорукою підвищення якості життя сільського населення, збереження природного середовища, тобто забезпечення сталого розвитку села в цілому. Пріоритетним завданням органів державної влади та місцевого самоврядування є соціальне відродження села.

З метою ефективного розвитку сільських територій Уряд України ухвалив Концепцію Державної цільової програми стійкого розвитку сільських територій на період до 2020 року [13]. Сільські регіони Вінниччини розвиваються згідно програми “Про Стратегію збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року”. Ще одним нормативно-правовим актом, який регулює розвиток сільських територій є Закон України “Про добровільне об’єднання територіальних громад”. Метою цього закону є: встановлення порядку об’єднання територіальних громад сіл, селищ, міст; надання державної підтримки об’єднаним територіальним громадам [12].

Сьогодні загальний стан розвитку сільських територій незадовільний, а його складові, які мають бути базою розвитку, втрачають свій ресурсний потенціал. Розвиток сільських територій є системою взаємодій національної, економічної, соціальної сфер, функціонування яких здійснюється відповідно до інтересів селян, галузі та суспільства. У зв’язку із цим є необхідність розроблення та впровадження консолідованої державної політики, адекватної суспільним перетворенням, що відбуваються на сільських територіях. Тому для розробки механізму розвитку сільських територій важливе значення має державна підтримка. Роль державної політики, яка може сприяти або стримувати цей процес, підтверджує й світова практика. Сучасна аграрна державна політика повинна містити ефективні механізми вирішення проблем розвитку сільських територій, враховуючи інтереси громади села, кожного її жителя та сприяти створенню у сільських поселеннях належних умов праці та проживання [3].

Особливу увагу потрібно приділяти підвищенню якості управлінських кадрів, підготовці та підвищенню кваліфікації працівників органів місцевого самоврядування.

Ефективне реформування та забезпечення розвитку сільських територій є вагомим резервом вирівнювання просторово-структурних соціально-економічних деформацій, базою для розвитку галузей реального сектору економіки, стимулювання ділової активності, поліпшення інфраструктури і якості життя сільського населення. Подолання дестабілізуючих тенденцій соціально-економічного розвитку сільських територій потребує реалізації структурних змін у політиці на державному, регіональному та місцевому рівнях, здійснення реформи місцевого самоврядування, стимулювання розвитку місцевих ініціатив поміж сільських жителів. Активізація розвитку сільських територій забезпечується переважно на основі реалізації прикладних засад аграрної політики. Цей розвиток здебільшого пов'язують із стимулюванням сільського господарства. Еволюція суспільно-економічних відносин та перехід до орієнтації на сталий розвиток зумовили необхідність перегляду таких підходів. Сьогодні спільна аграрна політика Європейського Союзу спрямована на збалансований розвиток економічної, соціальної та екологічної сфер, багатофункціональний розвиток сільських територій, перехід до принципів раціонального природокористування, захисту інтересів сільського населення та формування господарського механізму розвитку сільських територій у системі економічної безпеки держави [4]. У цьому контексті основними напрямками державного регулювання розвитку сільських територій є необхідність розробки низки законодавчих заходів. З-поміж значної кількості державних регуляторів хочемо виділити впровадження ефективних методів податкового законодавства, спрямованих на активізацію інвестиційної діяльності.

Система складових державного регулювання сільських територій у різних країнах світу досить різноманітна (рис. 1).

Такий підхід зумовлений тим, що сільські території є специфічним національним явищем, яке формується на основі історичних, політичних та економічних реалій кожної країни. Для української сільської економіки державне регулювання має бути спрямоване на формування та реалізацію цілеспрямованої політики розвитку сільських територій [2].

Функції регулювання держава здійснює через адміністративні та економічні методи (вони ж прямі і непрямі). До адміністративних методів, насамперед, належать законодавчі та нормативні акти, що регулюють економічну діяльність. До цієї категорії належить система державних закупівель. Важливим економічним методом регуляторної ролі держави є субсидії та дотації. Широко використовуються грошово-кредитні методи впливу держави на економічну діяльність.

Для поліпшення механізмів стимулювання розвитку сільських територій Україна переймає досвід Німеччини з цього питання.

Нині для підвищення ефективності діяльності особистих селянських господарств, просування продукції на ринок, підвищення зайнятості через розвиток трудомістких галузей сільського господарства необхідно поступово трансформувати їх у сімейні фермерські господарства та залучити їх до сільськогосподарської кооперації. Сьогодні Мінагрополітики розроблена “Концепція розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018-2020 роки”, реалізація якої

дасть можливість створити нові робочі місця на селі, покращити фінансове становище сільського населення, наситити якісними продуктами внутрішній ринок та збільшити валютну виручку від аграрного експорту. Фінансування Концепції здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету в обсязі не менше 1 млрд грн щорічно [7].



Рис. 1. Основні напрямки державного регулювання розвитку ресурсного потенціалу сільських територій

Джерело: сформовано за результатами дослідження

За даними державної служби статистики в Україні прослідковується тенденція щодо зростання кількості фермерських господарств (рис. 2). В Україні станом на 1 березня 2017 року, порівняно із аналогічною датою 2016 р., кількість зареєстрованих фермерських господарств скоротилася з 33680 до 32960.

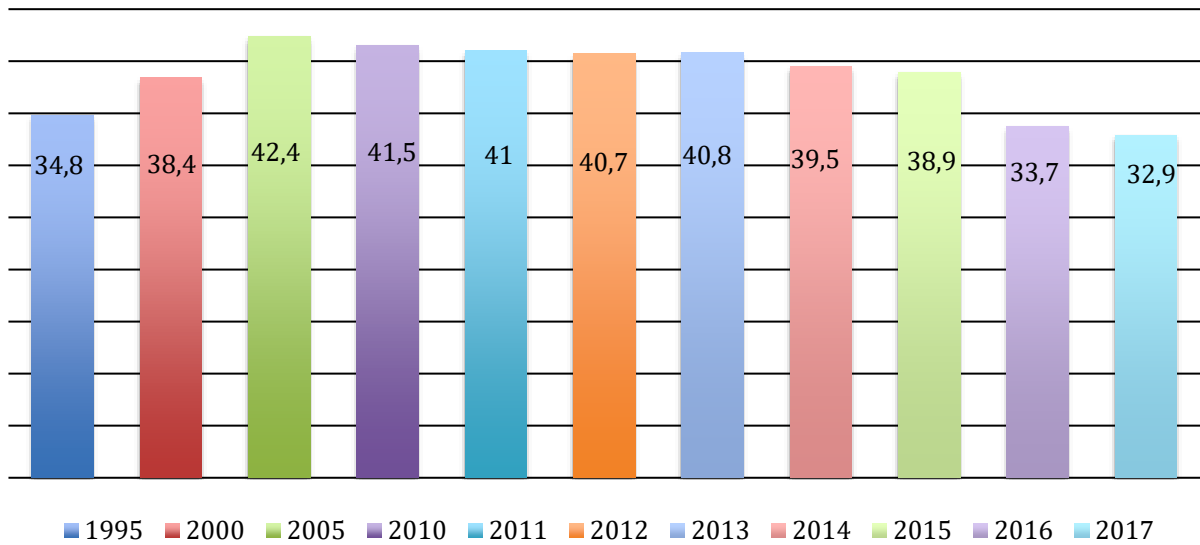


Рис. 2. Динаміка кількості фермерських господарств в Україні станом на 1 березня 2017 р., тис. од.

Джерело: сформовано на основі [6]

За даними Держстату від 1 березня 2017 року, кількість діючих фермерських господарств становить 32960 одиниць. Вони обробляють 4,5 млн га землі, тобто на одне господарство припадає в середньому близько 136,5 га сільськогосподарських угідь (рис.3).

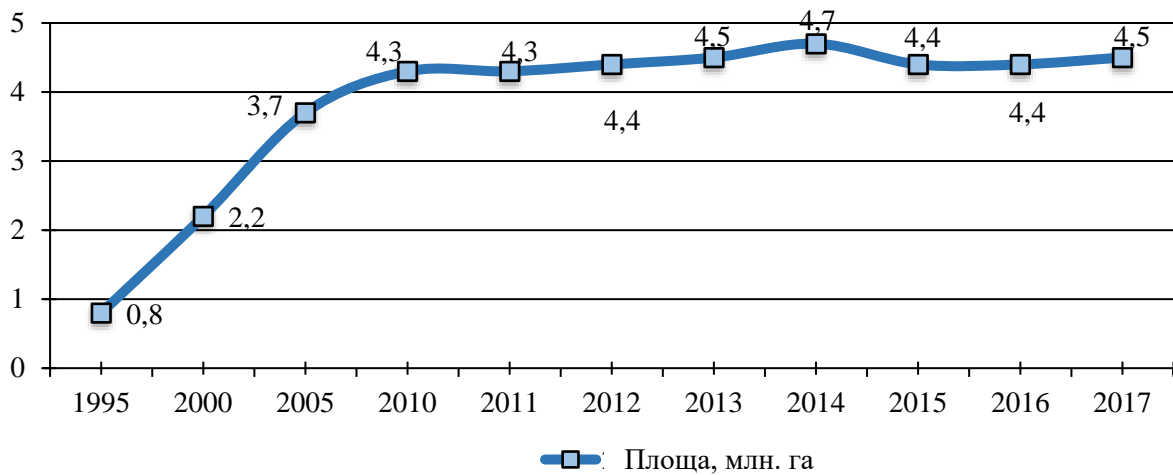


Рис. 3. Площа землі, які обробляють фермерські господарства млн га

Джерело: сформовано на основі [6]

Вивчаючи досвід країн ЄС, можна константувати, що державна підтримки фермерства у розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь в Україні є недостатньою і потребує суттєвого збільшення. У країнах ЄС чітко розмежовують три концепції розвитку сільських територій, які сприяють гармонійному розвитку територіальних громад (рис. 4).

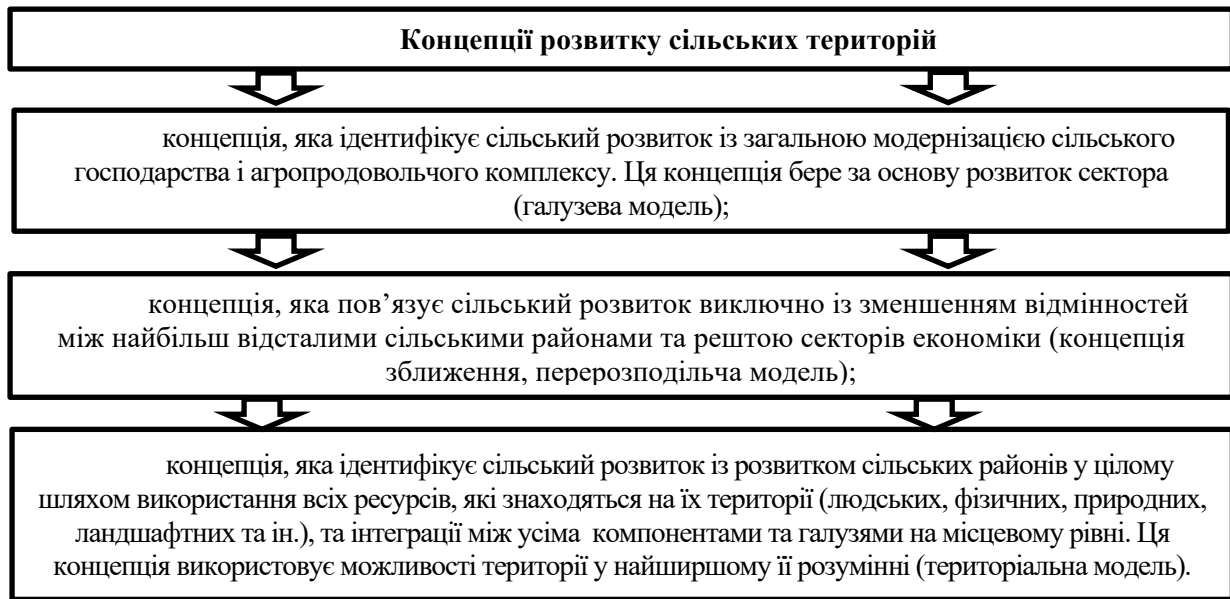


Рис. 4. Концепції розвитку сільських територій

Джерело: сформовано за результатами дослідження

Сьогодні не існує однозначної відповіді на питання про те, якою має бути державна політика щодо ефективного використання ресурсного потенціалу сільських територій в Україні і яка модель її реалізації [9, 11]. Та комплексний підхід до реалізації механізму здійснення державної політики в умовах європейської інтеграції має спиратись на основні елементи сталого розвитку сільських територій (рис. 5).

Для ефективності управління ресурсним потенціалом сільських територій необхідно розробити модель, яка повинна базуватись на конкретних системних складових (рис. 6). Сьогодні Україні потрібно перейти від моделі розвитку, в якій конкурентні переваги зумовлені переважно використанням природних ресурсів, до інноваційної моделі, пріоритетами якої є технологічний рівень, кваліфікована робоча сила, економія енергії та інших видів природних ресурсів і новаторський стиль управління [13]. За такої економічної моделі підґрунтям зростання є не сировина, а інтелект, як найкращий спосіб забезпечити підвищення продуктивності праці в усіх сферах економічної діяльності.

Доцільно розвивати органічне виробництво та запроваджувати використання альтернативних джерел енергії [5].

Згідно даних державної служби статистики України у 2017 році одним із ключових питань державного регулювання розвитку ресурсного потенціалу сільських територій є підвищення рівня і якості життя сільського населення, диверсифікація і розвиток сільської економіки та інфраструктури при збереженні значної ролі сільськогосподарської галузі, що забезпечує 12% ВВП, в якій зайнято приблизно 7 % населення України [6]. Крім того, сьогодні існує потреба у проведенні інституційних перетворень у системі організації діяльності органів місцевого самоврядування на сільських територіях, які мають бути спрямовані на: формування дієздатного інституту місцевого самоврядування, підвищення ефективності діяльності його органів, формування систем інформаційної і консультаційної підтримки, зміну механізмів матеріальної підтримки економічних суб'єктів сільських територій [10].

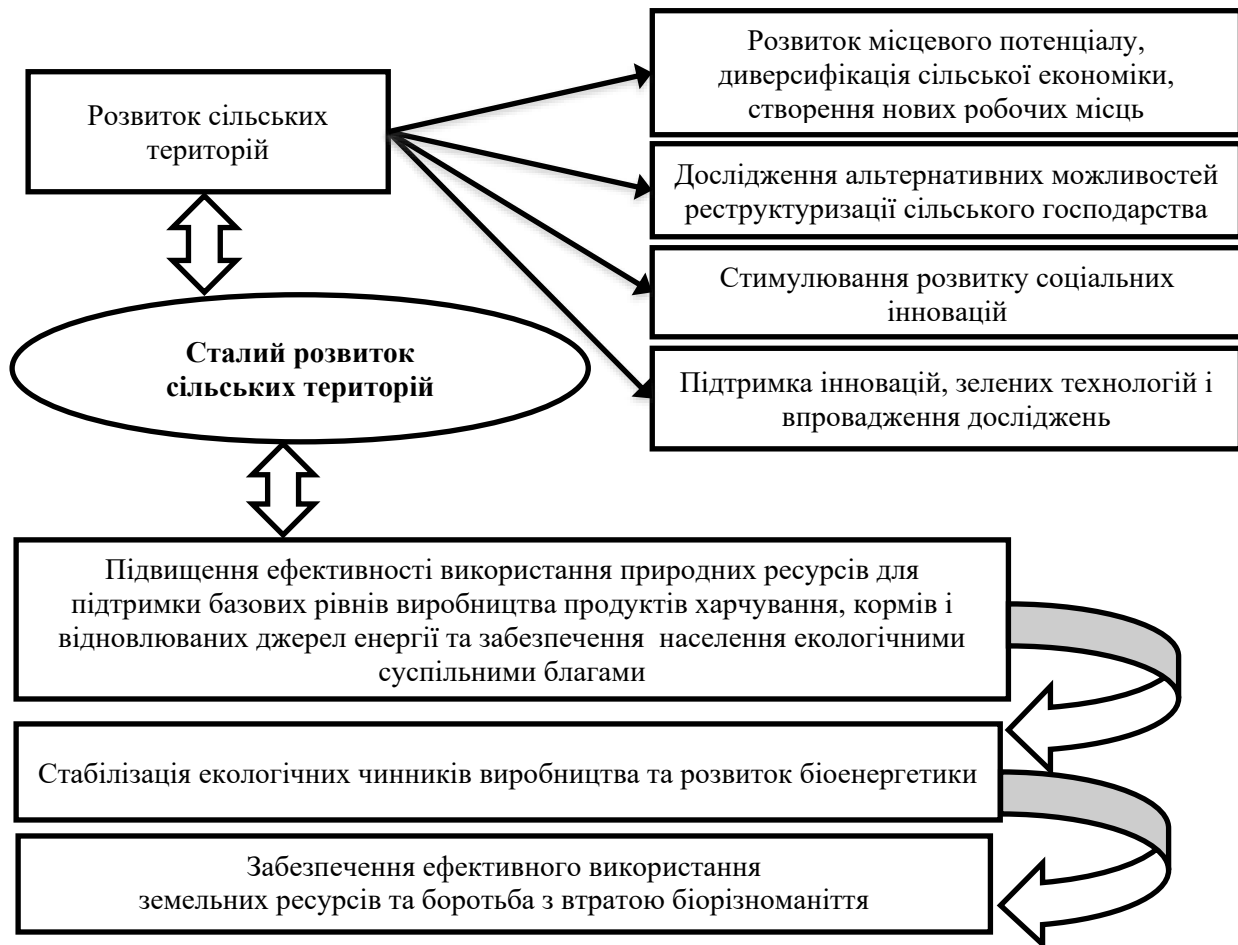


Рис. 5. Складові сталого розвитку сільських територій

Джерело: сформовано за результатами дослідження

“Сільськогосподарська політика скорочення бідності” (“Agricultural Policies for Poverty Reduction”) дозволяє зіставити дієвість політичних заходів щодо впливу сільського господарства на розвиток потенціалу сільських територій, які застосовуються в країнах, що розвиваються. Йдеться про неефективність державного втручання у формування цін на сільськогосподарську продукцію. Демонструється необхідність у державних інвестиціях у сільську інфраструктуру та потреба у отриманні адресної соціальної допомоги землевласникам, які її потребують [1].

Більш як 850 млн людей у світі страждають від недоїдання, більшість з них живуть на менше, ніж \$ 1 на день. Як гарантувати глобальну продовольчу безпеку на довгострокову перспективу? На це питання відповідає звіт ОЕСР “Глобальна продовольча безпека: виклики для системи харчування та сільського господарства” (“Global Food Security: Challenges for the Food and Agricultural System”). Високі ціни на продукти харчування спричиняють бідності. Це є основною причиною голоду в країнах, що розвиваються, підкреслюють автори доповіді. 2/3 бідного населення світу проживають у сільській місцевості [8]. Тому рекомендації експертів ОЕСР щодо забезпечення продовольчої безпеки включають державні та приватні інвестиції в розвиток сільських територій.

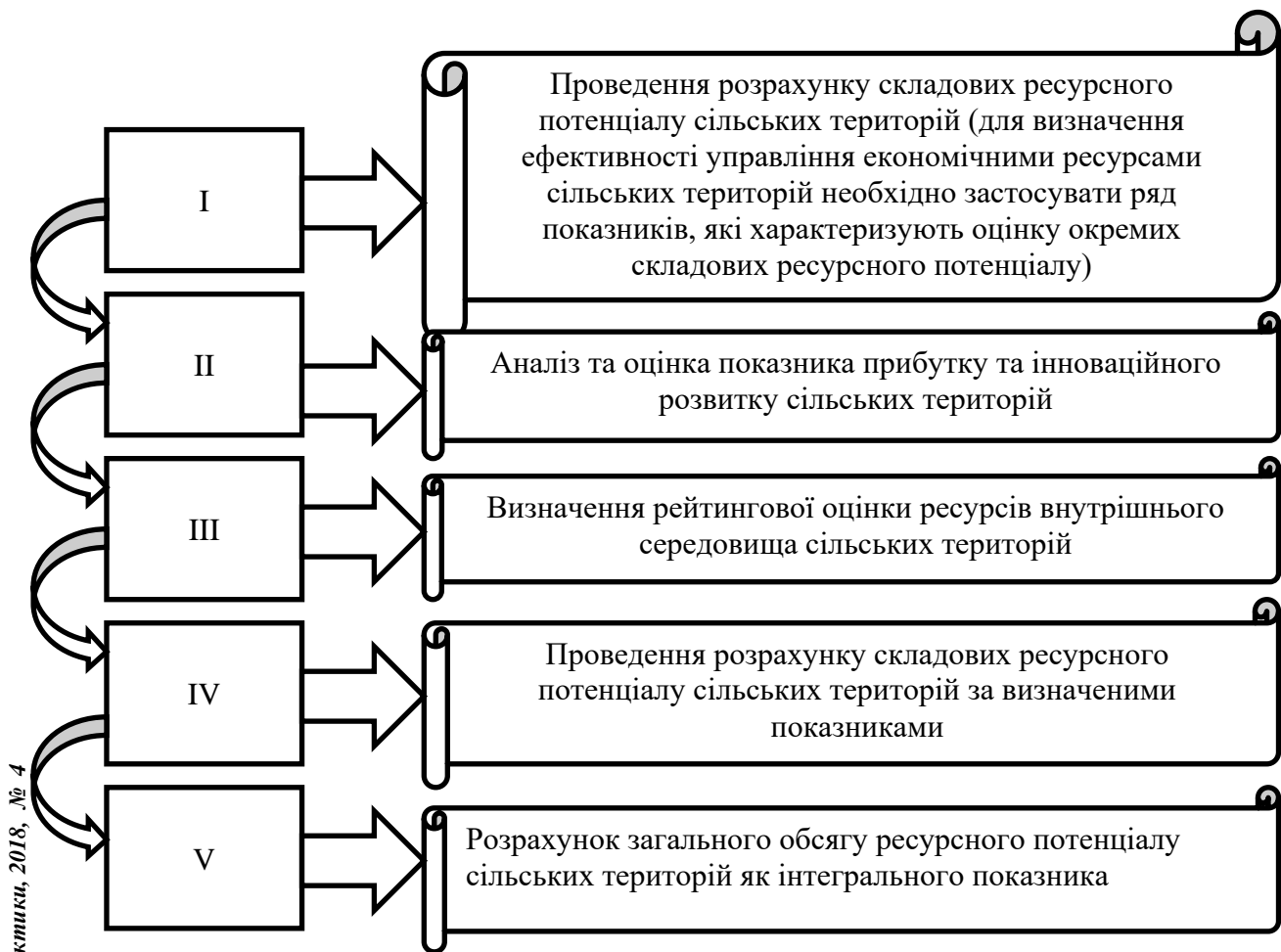


Рис. 6. Етапи системних складових ефективності управління ресурсним потенціалом сільських територій

Джерело: сформовано за результатами дослідження

Висновки. Результати досліджень доводять, що сьогодні перспективи розвитку сільських територій визначаються рівнем і станом забезпечення ресурсним потенціалом аграрних підприємств і здатністю його до ефективного використання. Динамічний розвиток сільських територій неможливий без наявності ресурсного потенціалу, адже він є головною рушійною силою ефективного розвитку суспільного виробництва та інструментом інвестиційної складової. Саме розвиток ресурсного потенціалу аграрних підприємств є провідним фактором соціально-економічного розвитку сільських територій. Він забезпечує ключові інтереси країни, її безпеку, підтримує культурний та соціальний рівень життя нації. Ефективне державне регулювання розвитку сільських територій повинно об'єднати інтереси влади, бізнесу та суспільства. Державне регулювання розвитку сільських територій має включати методи стимулювання розвитку підприємництва на селі, зокрема пільгове кредитування, лояльну податкову систему та, найголовніше, правовий захист розвитку малого та середнього бізнесу. Державне регулювання сприятиме інвестиційно-інноваційному розвитку агроформувань за рахунок прийняття державних цільових програм розвитку сільських територій, підкріплених

державними коштами як на рівні держави, так і на місцевому рівні. Такий підхід активізує підприємницьку діяльність на селі, буде стимулювати виробництво екопродукції та застосування біоенергетичних новинок. Усі вищевказані заходи сприятимуть інтеграції науки і техніки у створенні і виробництві нової продукції, впровадженні нововведень і передових технологій.

Список використаних джерел

1. Agricultural Policies for Poverty Reduction (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cabi.org>.
2. Антонов А.В. Методи державного регулювання розвитку сільських територій [Електронний ресурс] / А.В. Антонов // – Режим доступу: <http://www.irbisnbuv.gov.ua>.
3. Белей С.І. До проблеми державної підтримки розвитку сільських територій/ С.І. Белей // Економічні науки. – 2011. – № 9. – С. 241-245.
4. Васильців Т.Г. Розвиток сільських територій як стратегічний пріоритет зміцнення економічної безпеки держави/ Т.Г. Васильців, В. В. Бойко// Стратегічні пріоритети. – 2015. – № 2(35). – С. 58-62.
5. Гончарук І.В. Роль сільськогосподарських кооперативів у забезпеченні сталого розвитку сільських територій Вінницької області / І.В. Гончарук // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – № 8. – С.56-67.
6. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Для розвитку сільських територій буде враховуватись успішний міжнародний досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/24883>
8. Global Food Security: Challenges for the Food and Agricultural System (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.keepeek.com>.
9. Калетнік Г.М. Науково-теоретичні засади формування та розвитку людського капіталу в сільських територіях / Г.М. Калетнік, А.Г. Мазур // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2016. – № 10. – С. 7-25.
10. Kovtun V.A. The Strategic Management Objectives and the Priorities of Siberian Development. Local Production Systems: Analysis and Forecasting of Regional Economic Development / V.A. Kovtun, V.N. Papelo // ed. by A.S. Novoselov and V.E. Seliverstov. Novosibirsk, Sofia, Lodz, Banska Bystrica, Ternopil, 2015. – 362 p.
11. Машталер В.О. Ресурсний потенціал підприємства та напрямки підвищення ефективності його використання /В.О. Машталер// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dSPACE.tneu.edu.ua>.
12. Про добровільне об'єднання територіальних громад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vinrada.gov.ua>.
13. Чернятіна В.А. Державне регулювання сталого розвитку сільських територій в Україні/ В.А. Чернятіна// Державне управління та місцеве самоврядування. – 2017. – Вип. 3(34). – С.122-127.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Silskohospodarska polityka skorochennia bidnosti [Agricultural Policies for Poverty Reduction]. (n.d). www.cabi.org. Retrieved from <https://www.cabi.org> [in English].

2. Antonov, A.V. (2012). *Metody derzhavnoho rehuliuвання rozvytku silskykh terytorii* [Methods of state regulation of rural areas development]. Retrieved from <http://www.irbis-nbuv.gov.ua> [in Ukrainian].

3. Belei, S.I. (2011). Do problemy derzhavnoi pidtrymky rozvytku silskykh terytorii [Methods of state regulation of rural areas development]. *Ekonomichni nauky – Economic sciences*, 9, 241-245 [in Ukrainian].

4. Vasylytsiv, T.H., & Boiko, V.V. (2015). Rozvytok silskykh terytorii yak stratehichniy priorytet zmitsnennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy [The development of rural areas as a strategic priority for strengthening the country's economic security]. *Stratehichni prioriteti – Strategic priorities*, 2(35), 58-62 [in Ukrainian].

5. Honcharuk, I.V. (2017). Rol silskohospodarskykh kooperatyviv u zabezpechenni staloho rozvytku of silskykh terytorii of Vinnytskoi oblasti [The role of agricultural cooperatives in ensuring the sustainable development of rural areas of Vinnytsia region]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics. Finances. Management: topical issues of science and practice*, 8, 56-67 [in Ukrainian].

6. Derzhavna sluzhba statystyky [State Statistics Service]. (n.d.). www.ukrstat.gov.ua. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

7. Dlia rozvytku silskykh terytorii bude vrakhovuvatys uspishnyi mizhnarodnyi dosvid [For the development of rural areas successful international experience will be taken into account]. (n.d.). minagro.gov.ua. Retrieved from <http://minagro.gov.ua/node/24883> [in Ukrainian].

8. Hlobalna prodovolcha bezpeka: vyklyky dlia systemy kharchuvannia ta silskoho hospodarstva [Global Food Security: Challenges for the Food and Agricultural System]. (n.d.). www.keepeek.com. Retrieved from <http://www.keepeek.com>.

9. Kaletnik, H.M., & Mazur, A.H. (2016). Naukovo-teoretychni zasady formuvannia ta rozvytku liudskoho kapitalu v silskykh terytoriiakh [Scientific and theoretical foundations of the formation and development of human capital in rural areas]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics. Finances. Management: topical issues of science and practice*, 10, 7-25 [in Ukrainian].

10. Kovtun, B.A., & Papelo, V.N. (2015). *Tsili stratehichnoho upravlinnia ta priorytety rozvytku Sybiru. Mistsevi vyrobnychi systemy: analiz ta prohnozuvannia rehionalnoho ekonomichnoho rozvytku* [The Strategic Management Objectives and the Priorities of Siberian Development. Local Production Systems: Analysis and Forecasting of Regional Economic Development]. Novosibirsk: Banska Bystrica [in Ukrainian].

11. Mashtaler, V.O. Resursnyi potentsial pidpriemstva ta napriamky pidvyshchennia efektyvnosti yoho vykorystannia [Resource potential of the enterprise and directions of increase of efficiency of its use]. (n.d.). dSPACE.tneu.edu.ua. Retrieved from <http://dSPACE.tneu.edu.ua> [in Ukrainian].

12. Pro dobrovilne obiednannia terytorialnykh hromad [On voluntary association of territorial communities]. (n.d.). vinrada.gov.ua. Retrieved <https://vinrada.gov.ua> [in Ukrainian].

13. Cherniatina, V.A. (2017) Derzhavne rehuliuвання staloho rozvytku silskykh terytorii v Ukraini [State regulation of sustainable development of rural territories in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia- Public administration and local government*, 3(34), 122-127 [in Ukrainian].

ANNOTATION
STATE REGULATION OF RESOURCE POTENTIAL DEVELOPMENT OF
RURAL TERRITORIES: GENERAL ASPECTS

GONCHARUK Inna,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Economics,
Vice-Rector for Scientific Work,

TOMASHUK Inna,
Lecturer of the Department
of Analysis and Statistics,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

The article covers the main problems of the state regulation of the development of rural areas as a socio-economic system that requires state administration. The influence of the state on the rural territories, which is carried out through the administrative and regulatory functions of the state policy, which has its attachment in normative legal acts, is also considered. The role of adoption and implementation of various programs of socio-economic development of rural territories is described. The implementation of administrative functions of certain state bodies aiming at improving the socio-economic situation in rural areas is analyzed. It has been determined that most of rural areas in Ukraine are in an neglected condition caused by the lack of infrastructure and low development. The current state of development of rural areas is characterized, economic, social and environmental problems are identified, as well as possible ways of their solution. Measures to be implemented at the state level, which will increase the efficiency of using the resource potential of rural areas are submitted.

Key words: state regulation, sustainable development, rural territory, resource potential, concept, stimulation, strategy.

Fig. 6. Lit. 13.

АННОТАЦИЯ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ РЕСУРСНОГО
ПОТЕНЦИАЛА СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ: ОБЩИЕ АСПЕКТЫ

ГОНЧАРУК Инна Викторовна,
кандидат экономических наук,
доцент кафедры экономики,
проректор по научной работе,

ТОМАШУК Инна Викторовна,
ассистент кафедры анализа и статистики,
Винницкий национальный аграрный университет
(Винница)

В статье освещены основные проблемы государственного регулирования развития сельских территорий как социально-экономической системы, которая требует государственного управления. Проанализировано влияние государства на

сельские территории, которое осуществляется через управленческо-регулятивные функции государственной политики, имеет свое закрепление в нормативно-правовых актах. Исследовано влияние разработанных общегосударственных и региональных стратегий развития на эффективность использования ресурсного потенциала сельских территорий. Охарактеризована роль принятых и реализованных различных программ социально-экономического развития сельских территорий. Прослежено выполнение распорядительно-административных функций через определенные государственные органы по улучшению социально-экономической ситуации на сельских территориях. Определено, что большинство сельских территорий находятся в запущенном состоянии без инфраструктуры и необходимого развития. Охарактеризовано современное состояние развития сельских территорий и определены экономические, социальные и экологические проблемы, а также возможные пути их решения. Предложены меры, которые должны быть решены на уровне государства, позволят повысить эффективность использования ресурсного потенциала сельских территорий.

Ключевые слова: государственное регулирование, устойчивое развитие, сельская территория, ресурсный потенциал, концепция, стимулирование, стратегия.

Рис. 6. Лит. 13.

Інформація про авторів

ГОНЧАРУК Інна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, проректор з наукової роботи, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: dnistervnau2017@gmail.com).

ТОМАШУК Інна Вікторівна – асистент кафедри аналізу та статистики, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: tomashuk.inna@ukr.net).

GONCHARUK Inna – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Economics, Vice-Rector for Scientific Work, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: dnistervnau2017@gmail.com).

TOMASHUK Inna – Lecturer of the Department of Analysis and Statistics, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: tomashuk.inna@ukr.net).

ГОНЧАРУК Инна Викторовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики, проректор по научной работе, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: dnistervnau2017@gmail.com).

ТОМАШУК Инна Викторовна – ассистент кафедры анализа и статистики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: tomashuk.inna@ukr.net).

